

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupíčkové a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 27, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 25. 7. 2022, č. j. 62 A 57/2022-27,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobou podanou u Krajského soudu v Praze, který ji usnesením ze dne 22. 6. 2022 postoupil Krajskému soudu v Brně (dále též „krajský soud“), se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 4. 2022, č. j. UOOU-01060/22-2. Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 1. 2. 2022, č. j. SPR ÚS 9/22-10 INF, kterým tento soud odmítl vyhovět požadavku na poskytnutí informací a s ohledem na naplnění podmínek § 6 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím zaslal žalobci odkaz na webové stránky soudu, kde jsou jím požadované informace zveřejněny. Usnesením ze dne 14. 7. 2022 vyzval krajský soud žalobce k odstranění vad žaloby a k zaplacení soudního poplatku. Žalobce následně požádal o osvobození od soudních poplatků.

[2] Krajský soud v záhlaví uvedeným usnesením žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl a vyzval jej, aby ve lhůtě patnácti dnů ode dne doručení tohoto

usnesení zaplatil soudní poplatek za žalobu. Dospěl totiž k závěru, že přestože majetkové poměry žalobce alespoň částečné osvobození od soudních poplatků odůvodňují, nelze mu je přiznat pro povahu vedeného sporu. Za rozhodující v tomto kontextu považoval dlouhodobou aktivitu žalobce spočívající ve vyvolávání značného množství sporů s přesvědčením, že žalobce má právo na bezplatný přístup k soudu. Z úřední činnosti je krajskému soudu známo, že žalobce své spory neustále bezúčelně řetězí pro trvalou nespokojenost s rozhodováním orgánů veřejné moci. Podaná žaloba je pak zjevně součástí dlouhodobého boje žalobce za přístup k veřejně dostupným informacím na internetových stránkách Ústavního soudu, které se přímo nedotýkají jeho životní sféry. Krajský soud zdůraznil, že institut osvobození od soudních poplatků má zajistit přístup k soudu osobám v tíživé finanční situaci, a to ve věcech, jež se skutečně dotýkají jejich osobní sféry. Považoval by tak za nespravedlivé, aby v této situaci žalobce nenesl alespoň procesní riziko spočívající v zaplacení soudního poplatku pro případ eventuálního neúspěchu ve věci samé.

II.

[3] Proti usnesení krajského soudu podal žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost, v níž se domáhal jeho zrušení. Uvedl, že žaloba nepřímou směřující proti Ústavnímu soudu nemohla být opět přidělena senátu 62A. Dále namítl, že osvobození od soudních poplatků je dle jednoznačného zákonného znění možné nepřiznat pouze tehdy, je-li žaloba zjevně neúspěšná. Rozšiřování tohoto důvodu na základě judikatury označil za svévolný postup. Vymezil se rovněž proti některým vyjádřením krajského soudu s tím, že usnesení obsahuje paušalizující invectivy a absentuje v něm citace žalobních důvodů, což je neslučitelné se soudním rozhodováním.

III.

[4] Pokud jde o podmínku zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost, Nejvyšší správní soud již v usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014-19, publ. pod č. 3271/2015 Sb. NSS, dospěl k následujícímu závěru: *„Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě), či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností [§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích].“* V této věci však nebylo napadeným usnesením rozhodováno o návrhu ve věci samé, jelikož se jedná o procesní rozhodnutí učiněné v řízení o žalobě, jímž se toto řízení nekončí, stěžovateli tedy povinnost zaplatit soudní poplatek nevznikla.

[5] Pokud jde o podmínku spočívající v obligatorním zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem v řízení o kasační stížnosti, své závěry učiněné ve výše citovaném rozhodnutí ve vztahu k soudnímu poplatku dále promítl rozšířený senát i do následující úvahy: *„Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“* Z citovaného usnesení rozšířeného senátu tedy plyne, že ani povinné zastoupení stěžovatele bez příslušného právního vzdělání advokátem není vyžadováno

pokračování

v těch případech, kdy kasační stížnost směřuje, tak jako v nyní posuzované věci, proti procesnímu rozhodnutí, jímž se řízení o žalobě nekončí.

[6] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že smysl osvobození od soudních poplatků je především ten, aby osobám, které nemají dostatek prostředků, byla zajištěna účinná soudní ochrana jejich práv. Jak již zdejší soud uvedl v rozsudku ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011-66, publ. pod č. 2601/2012 Sb. NSS, který se týkal právě stěžovatele (a na který také poukázal krajský soud), nejedná se o institut, který má umožňovat chudým osobám bezplatně vést spory podle své libosti. Přestože je účastník řízení nemajetný, takže by bylo zásadně namístě přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporů, které účastník vede. O takový případ se může jednat i tehdy, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastnickovy životní sféry (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011-22, ze dne 20. 5. 2021, č. j. 4 As 114/2021-21, ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021-12, ze dne 18. 8. 2021, č. j. 3 As 209/2021-17, ze dne 9. 9. 2021, č. j. 3 As 209/2021-17, ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021-13, atp.).

[9] Krajský soud v napadeném usnesení uvedl, že postup stěžovatele není v tomto řízení výjimečný; stěžovatel u krajských soudů vede mnoho řízení, v nichž postupuje sériově a stereotypně, a užívá obdobné argumenty jako v dřívějších neúspěšných případech. Současně i z úřední činnosti Nejvyššího správního soudu, u něhož jsou rovněž evidovány stovky věcí týkající se stěžovatele, vyplývá, že jeho postup v řízeních se neustále opakuje a stěžovatel uvádí zcela shodné či obdobné argumenty. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede velké množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamená, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno, jak ostatně plyne ze stěžovatelem uváděného rozsudku č. j. 1 As 54/2010-29. Rozhodující je nicméně právě sériovost a stereotypnost stěžovatelem podávaných žádostí, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů. Nejvyšší správní soud ani v posuzované věci (ve které stěžovatel brojí proti neposkytnutí informací v podobě tiskových zpráv, týdenních přehledů jednání a zařazení konkrétního asistenta soudce, které jsou veřejně dostupné na webových stránkách Ústavního soudu) nevidí důvod se od těchto závěrů odchýlit. Právě projednávaná žaloba zjevně nemá zásadní dopady do životní sféry stěžovatele ve smyslu výše označené judikatury Nejvyššího správního soudu. Stěžovatel přitom v kasační stížnosti netvrdil žádné skutečnosti nasvědčující závěru o skutečném dotčení své životní sféry ani nepolemizoval s konkrétní argumentací krajského soudu. Žádost o osvobození od soudních poplatků tak zjevně nesměřuje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž odráží snahu stěžovatele o bezplatné řetězení soudních sporů s veřejnými institucemi.

[10] Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem shledal, že podmínky pro osvobození od soudních poplatků v řízení před krajským soudem nebyly splněny. S ohledem na počet sporů, které stěžovatel vede, jakož i opakování totožných či obdobných argumentů v žádostech o osvobození od soudních poplatků, má Nejvyšší správní soud za to, že stěžovatel svými podáními nesleduje ochranu svých veřejných subjektivních práv, resp. žádost o osvobození od soudních poplatků nesměřuje k zajištění účinné soudní ochrany, nýbrž se snaží prostřednictvím opakovaného žádání o osvobození od soudních poplatků vést bezplatně spory podle své libosti. Na základě stížní argumentace Nejvyšší správní soud neshledal nezákonnost závěru, že je namístě stěžovateli výjimečně odepřít osvobození od soudních poplatků. Obdobně viz též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 10 As 371/2021-11, ze dne 17. 9. 2021, č. j. 8 As 207/2021-16, či ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 As 199/2021-13.

[11] K námitce stěžovatele, dle níž měly být v rozhodnutí krajského soudu citovány žalobní důvody, uvádí, že zákon takovouto povinnost krajským soudům neukládá. Tato povinnost pak nevyplývá ani ze stěžovatelem uváděné judikatury.

[12] K ostatním argumentům uplatněným v kasační stížnosti Nejvyšší správní soud pouze ve stručnosti konstatuje, že tyto nemají pro posouzení věci, tedy otázky osvobození od soudních poplatků, žádnou relevanci.

[13] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[14] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. října 2022

David Hipšr
předseda senátu